

EXPO^T HYPERREALISM SCULPTURE

CULTURE
BRINGS US
TOGETHER

ceci n'est pas un corps

19.05.2020 — 02.08.2020
La Boverie. Liège.Luik.Lüttich
www.expo-corps.be

PERSDOSSIER

HEROPENING

INHOUD

Voorwoord	4
Parcours	5
Inleiding: Korte geschiedenis van de westerse beeldhouwkunst	
1. Menselijke replica's	
2. Monochrome werken	
3. Lichaamsdelen	
4. Spel met afmetingen	
5. Misvormde werkelijkheden	
6. Verschuivende grenzen	
Kunstenaars	12
Bruikleengevers	13
Coproducenten	14
Partners	17
Pedagogische bemiddeling	18

VOORWOORD

Zoals de naam al zegt, wil de hyperrealistische beeldhouwkunst de vormen, contouren en texturen van het menselijk lichaam nabootsen om tot een perfecte illusie te komen. Dankzij de technische precisie die ten dienste staat van de getrouwe reproductie van zelfs het kleinste detail, krijgen we het gevoel dat we een exacte replica van de werkelijkheid voor ons hebben. Het hyperrealisme vond in de jaren 1960 ingang in de beeldhouwkunst als reactie op de heersende esthetica van de abstracte kunst en in navolging van de popart en het fotorealisme. In de Verenigde Staten, waar de beweging ontstond, kozen kunstenaars zoals Duane Hanson, John DeAndrea en George Segal voor een realistische weergave van het lichaam, een pad dat nochtans lange tijd als ouderwets en achterhaald werd beschouwd. Door gebruik te maken van traditionele technieken zoals modellering, het maken van afgietsels en het veelkleurig beschilderen van het oppervlak van de beelden, maakten deze pioniers afbeeldingen van de mens met een aangrijpend waarheidsgehalte. De volgende generaties kunstenaars zouden deze weg verderzetten en tegelijk hun eigen taal ontwikkelen.

Deze tentoonstelling toont hoe veelzijdig de mogelijkheden zijn die door de hyperrealisten worden verkend. Elk van de zes onderdelen spitst zich toe op een vormelijk concept dat inzichten verschaft waarmee de individuele werken begrepen kunnen worden. De geselecteerde werken vormen voor het eerst een beknopt overzicht van de hyperrealistische beweging en tonen de mate waarin de voorstelling van de mens steeds onderhevig was aan verandering. De uiteenlopende herkomst van de kunstenaars wiens werk getoond wordt (van de Verenigde Staten over Italië, Spanje, België en Groot-Brittannië tot Australië) benadrukt het internationale karakter van de beweging, waarvan de vertakkingen zich tot op heden over de wereld verspreiden.

Zoals elke grote kunstvorm houdt het hyperrealisme ons een spiegel voor die onze woelige tijd reflecteert. Dat gebeurt op een onverwachte, aangrijpende, soms beangstigende, maar vaak gewoon heel leuke manier. Boeiend is het.

Duane Hanson, Cowboy with hay, 1984/1989
©Estate of Duane Hanson / VG Bild-Kunst, Bonn 2019
Courtesy of Jude Hess Fine Arts and Institute for Cultural Exchange, Tübingen

PARCOURS

INLEIDING: KORTE GESCHIEDENIS VAN DE WESTERSE BEELDHOOUWKUNST

Het antieke humanisme, het middeleeuwse symbolisme, de herinterpretatie van de oudheid in de renaissance, de barok, de klassieke en neoklassieke beeldhouwkunst, moderne experimenten ...

Net zoals elke andere artistieke beweging maakt het hyperrealisme, en in dit geval de hyperrealistische beeldhouwkunst, deel uit van de lange traditie van de westerse kunst, waarvan elke fase een moment in de beschaving illustreert. Nu al kondigen zich de nieuwe vormen aan die kunnen ontstaan doordat de digitale revolutie ook ingang vindt in de kunst. Hoe zal de beeldhouwkunst er morgen uitzien, en hoe ziet ze er nu al uit?

© Michel-Ange, David, 1501-04
Galleria dell'Accademia, Florence

1. MENSELIJKE REPLICAS

Vanaf de jaren 1960 beeldhouwden de Amerikaanse kunstenaars Duane Hanson en John DeAndrea gewone mensen, waarbij ze de illusie creëerden van hun tastbare aanwezigheid. Ze gingen tot het uiterste om de texturen van de menselijke huid zo getrouw mogelijk weer te geven en de illusie van de realiteit te versterken door hun sculpturen te combineren met reële objecten. Anders dan deze voorbeelden met een heel

emotionele kijk op de menselijke persoonlijkheid, maakt Daniel Firman anonieme personages op ware grootte die hun gezicht achter hun kleding verbergen om zo de lichamelijke aanwezigheid van het lichaam in beweging te tonen.

John DeAndrea, Girl with the red drape, 1984
©John DeAndrea
Courtesy of Collection Adrian David Knokke Belgium

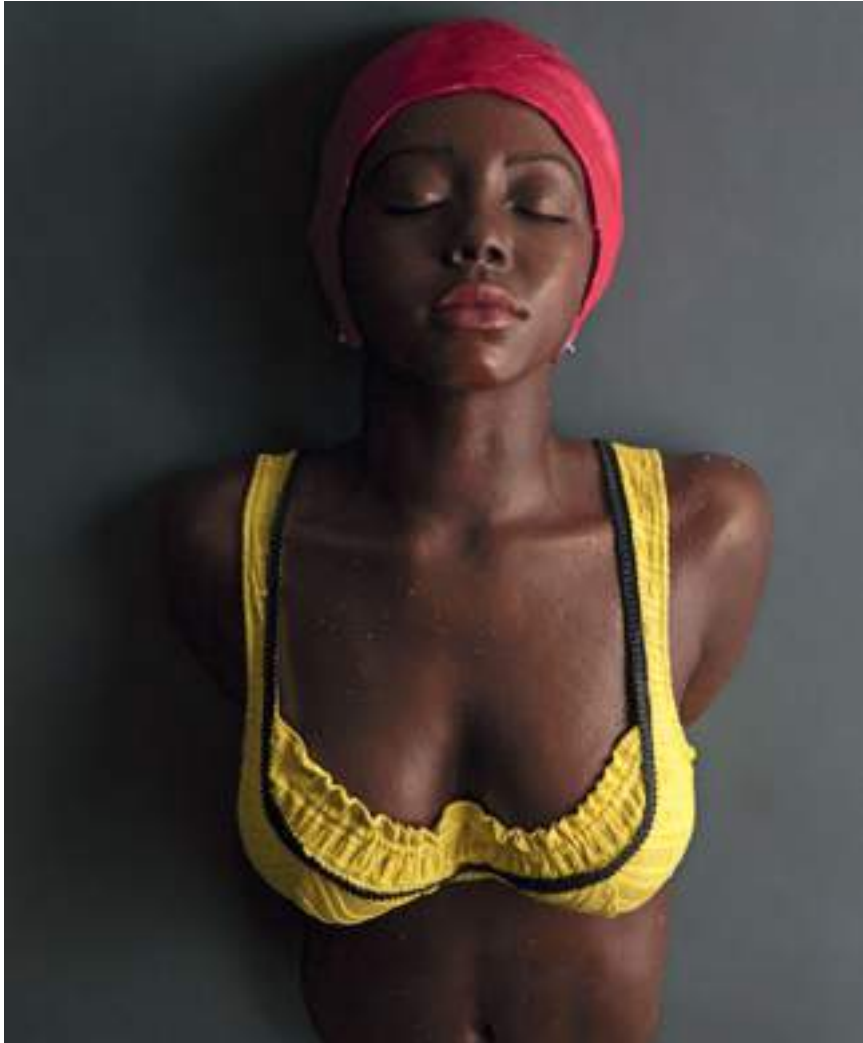
2. MONOCHROME WERKEN

In het begin van de jaren 1960 maakte George Segal niet-beschilderde monochrome beelden waarin hij zich enkel toespitste op de vormen en de contouren van het lichaam. Onder invloed van zijn werk sloegen andere kunstenaars later dezelfde weg in. Door de mate van gelijkenis te beperken aan de hand van de bewuste onderdrukking van natuurlijke kleuren, worden de esthetische kwaliteiten van het menselijk lichaam benadrukt. Kunstenaars zoals Xavier Veilhan en Thom Puckey gebruiken dit effect om algemene uitspraken te doen over wat het betekent om een mens te zijn, zonder te verwijzen naar individuele mensen.

George Segal, Blue Girl on Park Bench, 1980
©The George and Helen Segal Foundation / VG Bild-Kunst, Bonn 2019
Courtesy of Linda and Guy Pieters, St. Tropez

3. LICHAAMSDELEN

Carole A. Feuerman, *General's Twin*, 2009-11
©Carole Feuerman
Consigned to Galerie Hübner & Hübner
Courtesy of Institute for Cultural Exchange, Tübingen

Vanaf de jaren 1980 gebruikten bepaalde kunstenaars het hyperrealistische effect voor de weergave van lichaamsdelen, en niet het hele lichaam. Carole A. Feuerman beperkt zich in haar werken vaak tot de romp, terwijl hedendaagse kunstenaars zoals Maurizio Cattelan en Jamie Salmon realistische weergaven maken van hoofden en armen. Door het gebruik van lichaamsdelen openen de kunstenaars nieuwe perspectieven op de bewustwording over het fysieke bestaan.

4. SPEL MET AFMETINGEN

Beïnvloed door de wisselende houdingen ten aanzien van de menselijke identiteit en het menselijk lichaam benutten bepaalde kunstenaars de hyperrealistische werkwijze om menselijke figuren op verschillende schalen weer te geven. Door de dimensies uit te vergroten of net te beperken, willen ze emotionele aspecten van het zelfbewustzijn in beeld

brennen. De Australische kunstenaar Ron Mueck heeft de hedendaagse beeldhouwkunst ingrijpend gewijzigd door gebruik te maken van het effect van de schaalwijziging. Onder invloed van zijn werk hebben talrijke kunstenaars, naar het voorbeeld van Sam Jinks en Zharko Basheski, in die geest verder gewerkt.

Ron Mueck, A Girl, 2006
©Ron Mueck
Scottish National Gallery of Modern Art.
Purchased with the assistance of the Art Fund 2007

5. MISVORMDE WERKELIJKHEDEN

De innovaties in de wetenschap en de digitale media hebben in het bijzonder geleid tot een radicale verandering van het begrip van de werkelijkheid. Tijdens de laatste decennia kon de mensheid de krachtige impact ervaren van de genetische manipulatie en de virtuele realiteit. Deze invloeden veranderden ons idee van wat het betekent om een mens te zijn. Terwijl kunstenaars in navolging van Evan Penny het menselijk lichaam in vervormde perspectieven tonen, wijzigt bijvoorbeeld Patricia Piccinini datgene wat op het eerste gezicht menselijk is, in humanoïde of hybride schepsels. De aandacht voor de vluchtige aard van het menselijk lichaam beïnvloedde ook het hedendaagse figuratieve realisme. De lichamelijke aanwezigheid van de beelden van Berlinde De Bruyckere toont de menselijke kwetsbaarheid in haar voorstelling van lichamen die vervormd zijn door pijn en het lijden.

Patricia Piccinini, Newborn, 2010
©Patricia Piccinini
Courtesy of the artist, Roslyn Oxley9 Gallery, Sydney and Institute for Cultural Exchange, Tübingen

6. VERSCHUIVENDE GRENZEN

Terwijl de hyperrealistische beeldhouwkunst in oorsprong voortvloeit uit een eenvoudig idee - het overzetten in drie dimensies van het niveau van perfectie dat de fotorealistische schilderkunst heeft bereikt - moet het zich vandaag aanpassen aan de nieuwe media en de technologische vooruitgang. En dat zal in de toekomst ongetwijfeld nog veel meer het geval zijn. Het gebruik en de invloed van digitale tools zoals het internet, de smartphone en tablets worden zelf het onderwerp van de werken. Het belangrijkste thema dat door talrijke kunstenaars - Anna Uddenberg, Glaser/Kunz ... - in beeld wordt gebracht, is ons dagelijkse leven, een leven dat bepaald wordt door de digitale bubbel en zijn eindeloze, zich herhalende communicatiestroom.

Anna Uddenberg, *Journey of Self Discovery*, 2016
©9th Berlin Biennale for Contemporary Art, installation view
Courtesy of the artist and Kraupa-Tuskany Zeidler, Berlin
Photo: Timo Ohler

KUNSTENAARS

- ZHARKO BASHESKI
- BRIAN BOOTH CRAIG
- MAURIZIO CATTELAN
- JOHN DEANDREA
- BERLINDE DE BRUYCKERE
- CAROLE A. FEUERMAN
- DANIEL FIRMAN
- GLASER/KUNZ
- ROBERT GRAHAM
- DUANE HANSON
- SAM JINKS

- ALLEN JONES
- TOM KUEBLER
- PETER LAND
- TONY MATELLI
- PAUL MCCARTHY
- FABIEN MÉRELLE
- RON MUECK
- EVAN PENNY
- PATRICIA PICCININI
- THOM PUCKEY

- MEL RAMOS
- JAMIE SALMON
- SANTISSIMI
- GEORGE SEGAL
- MARC SIJAN
- MATHILDE TER HEIJNE
- KAZU HIRO
- ANNA UDDENBERG
- XAVIER VEILHAN
- ERWIN WURM

Zharko Basheski, Ordinary Man, 2009-10
©Zharko Basheski
Courtesy of the artist and Institute for Cultural Exchange, Tübingen

BRUIKLEENGEVERS

- ANTHONY BRUNELLI FINE ARTS, VERENIGDE STATEN
- CAROLE FEUERMAN STUDIO, VERENIGDE STATEN
- D.DASKALOPOULOS COLLECTION, GRIEKENLAND
- COLLECTION ADRIAN DAVID KNOKKE, BELGIË
- COLLECTION ODILE & ERIC FINCK-BECCAFICO, FRANKRIJK
- FONDATION LINDA ET GUY PIETERS, FRANKRIJK
- FUNDACIÓ SORIGUÉ, SPANJE
- GAGLIARDI ART COLLECTION, ITALIË
- JUDE HESS FINE ARTS, GROOT-BRITTANNIË
- KRAUPA-TUSKANY ZEIDLER, DUITSLAND
- LOUIS K. MEISEL GALLERY, VERENIGDE STATEN
- TONY MATELLI, VERENIGDE STATEN
- NATIONAL GALLERIES OF SCOTLAND, GROOT-BRITTANNIË
- OLBRICHT COLLECTION, DUITSLAND
- PARIS NEILSON COLLECTION, AUSTRALIË
- STIFTUNG HAUS DER GESCHICHTE DER BUNDESREPUBLIK DEUTSCHLAND, DUITSLAND
- STUDIO ERWIN WURM, OOSTENRIJK
- SULLIVAN & STRUMPF, AUSTRALIË
- PRIVÉ COLLECTIES

COPRODUCENTEN

HET AGENTSCHAP TEMPORA

Tempora is de Belgische leader in de ontwikkeling, het design, de realisatie, de promotie en het beheer van tijdelijke, permanente en doorreizende tentoonstellingen. Tempora werd opgericht in 1998 en heeft heel wat realisaties op haar actief staan, waaronder een paar van de belangrijkste culturele evenementen van de laatste jaren.

Tempora is een geïntegreerd en multidisciplinair team met een kern van vaste medewerkers die elk een toegevoegde waarde betekenen met hun ervaring en specifieke kennis: architecten, historici, museologen, scenografen, wetenschappers, grafische

tempora[®]

vormgevers, multimedia ontwikkelaars, 3D-specialisten en monteurs,...

Eén van de eigenschappen van Tempora is haar internationale ervaring in Europa, Azië en Noord-Amerika, door tentoonstellingen te realiseren die voorbestemd zijn om rond te reizen en door het uitwerken en realiseren van permanente tentoonstellingen voor derden in het buitenland.

Pompeii, the immortal city, 2017-2018
Bourse de Bruxelles

21 rue la Boétie, 2016-2017
La Boverie

TEMPORA, REALISATIES EN REFERENTIES

VOORNAAMSTE PERMANENTE PARCOURS

- Museum van de Tweede Wereldoorlog, Gdansk, **Polen**
- Interactief historisch bezoekerscentrum van de stad Poznan, **Polen**
- Hoeve van Hougomont, Waterloo, **België**
- Bezoekerscentrum van de legende van Sint-Joris en de draak, Bergen, **België**
- Bezoekerscentrum van de Grotte Chauvet, **Frankrijk**
- Red Star Line Museum, Antwerpen, **België**
- Museum aan de Stroom (MAS), Antwerpen, **België**
- Hof van Busleyden, Een bourgondisch stadspaleis, Mechelen, **België**

VOORNAAMSTE TIJDELIJKE TENTOONSTELLINGEN

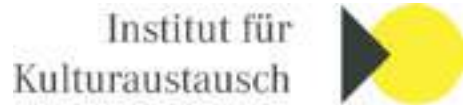
- Europa in Euforie
Brussel, herfst 2001 - lente 2002
- God(en), een handleiding
Brussel 2006, Madrid 2007, Québec 2010 en Ottawa 2011, Parijs 2012, Warschau 2013, Genève 2019
- Dit is onze geschiedenis! Vijftig jaar Europese constructie
Brussel, oktober 2007 - mei 2008 ; Wroclaw, Jahrhunderthalle, mei-augustus 2009
- Amerika, dit is ook onze geschiedenis! Drie eeuwen relaties tussen Europa en de Verenigde Staten
Brussel, oktober 2010 - mei 2011
- 14-18, dit is ook onze geschiedenis
Brussel, Koninklijk Museum van het leger en de krijgsgeschiedenis, februari 2014 - maart 2015
- Via Antwerp. The road to Ellis Island
New York, Ellis Island Immigration Museum, 2016
- Islam, dit is ook onze geschiedenis! Twaalf eeuwen relaties tussen de islamitische beschaving en Europa
Europees project (2013-2018): rondreizende tentoonstelling België, Duitsland, Italië, Bosnië en Herzegovina, Bulgarije

ANDERE PRODUCTIES

- Einstein, de andere kijk
Brussel, december 2005 - april 2006
- Dit is onze Aarde 1 & 2!
Brussel, Warschau, oktober 2008 - mei 2010
- Hondse oorlog. De dieren tijdens de Grote Oorlog
Brussel, oktober 2009 - april 2010
- Be. Welcome. België en immigratie
Brussel, mei 2010 - augustus 2010, Charleroi, september 2010 - januari 2011
- 6 miljard Anderen
Tentoonstelling van Yann Arthus-Bertrand waarvan Tempora instond voor de scenografie, de productie en het beheer in **Brussel (december 2010 - april 2011)**

VOORNAAMSTE ACTUELE PRODUCTIES EN TOEKOMSTIGE PROJECTEN

- God(en), een handleiding. De religieuze beleving vandaag
11.10.2019 - 19.01.2020, Palexpo Genève
- Climat Voices
November 2020, Brussel
- Warhol, the American Dream Factory
02.10.2020 - 28.02.2021, La Boverie, Luik
- Petit Prince
Oktober 2020, La Sucrière, Lyon

INSTITUTE FOR CULTURAL EXCHANGE (IKA)

The Institute for Cultural Exchange, opgericht in 1990, organiseert wereldwijd rondreizende tentoonstellingen in het domein van kunst en cultuur.

Dit omvat zowel het tentoonstellingsconcept als de hele organisatie: van de publicatie van de meertalige tentoonstellingscatalogus tot de scenografie van de uiteindelijk installatie.

Een team van experts in het domein van de kunstgeschiedenis, culturele studies, grafisch ontwerp, de scenografie van tentoonstellingen en public relations werkt in nauwe samenwerking met musea en culturele organisaties voor de organisatie van deze wereldwijd rondreizende tentoonstellingen voor kunstenaars en rond thema's van internationale omvang.

DEMETER

De vereniging beoogt de promotie van wetenschappelijke, sociale en economische thema's: leefmilieu en cultuur in het algemeen (kunst, geschiedenis,...). Deze wetenschappelijke opvoeding is gericht tot het grote publiek, in het bijzonder tot jongeren, zowel in België als in het buitenland. Ze handelt onafhankelijk, zonder enige vorm van partijdigheid, zowel in filosofisch als religieus opzicht. Haar wens is om kennis te verspreiden met als doel de duurzame ontwikkeling van de mensheid.

PARTNERS

LA BOVERIE

La Boverie biedt zowel een programma van internationale tentoonstellingen als een nieuwe locatie voor de collecties van het museum voor Schone Kunsten van de stad Luik.

Het museum, dat op een steenworp gelegen is van het station Luik-Guillemins van de architect Calatrava in een wondermooi park, heeft zijn intrek genomen in een historisch gebouw uit 1905, dat onlangs gerenoveerd werd door het Cabinet PhD en uitgebreid werd met een grote glazen galerij naar het ontwerp van de Franse architect Rudy Ricciotti.

Sinds de opening in mei 2016 hebben **zo'n 500.000 mensen** het museum bezocht om er de tentoonstellingen, de vaste collectie en de talrijke activiteiten (animatie, originele bezoeken, conferenties, concerten, ateliers...) te komen ontdekken.

De bovenste verdieping herbergt tijdelijke tentoonstellingen in het kader van een gevarieerd programma. Verschillende **tentoonstellingen van internationaal niveau** volgden elkaar op, alsook **retrospectieve tentoonstellingen over beroemde kunstenaars** en ruimten gewijd aan **jonge artiesten en hun creaties**.

De collectie van het museum voor Schone Kunsten toont werken van unieke Luikse en internationale kunstenaars (Lambert Lombard, Léonard Defrance, Ingres, Closson, Pissarro, Monet, Arp, Magnelli, Debré, Hantai, Monory, Gilbert & George...) via een chronologisch parcours (van de XVIe eeuw tot het heden).

Tijdens het parcours wordt er bijzondere aandacht besteed aan de kunstwerken die tijdens de Veiling van Luzern (Zwitserland) in 1939 werden gekocht. Die werken werden toen door het nazi

LA BOVERIE
BEAUX-ARTS • EXPO • LIÈGE

bewind beschouwd als 'ontaarde kunst', maar maakten nadien deel uit van de Belgische 'schatten': Picasso, Gauguin, Ensor, Laurencin, Marc, Kokoschka, Lieberman, Pascin en Chagall. La Boverie heeft sinds haar opening een samenwerking op poten gezet met het prestigieuze **museum van het Louvre**. Een samenwerking voor het organiseren van tentoonstellingen.

Info

www.laboverie.com

Receptie van het museum: +32(0) 4 238 55 01

info@laboverie.com

© La Boverie, Marc Verpoorten, Ville de Liège

PEDAGOGISCHE BEMIDDELING

SPELBOEKJE

Association lyonnaise (Frankrijk), opgericht in 2016 met als doel de beleving van kunst voor kinderen te stimuleren, organiseert tentoonstellingen, spelletjes, workshops, evenementen en activiteiten in en buiten school. Maak uw familiebezoek compleet met spelboekjes die speciaal zijn ontworpen voor kinderen en gezinnen die de tentoonstelling bezoeken. Gratis beschikbaar ter plaatse en te downloaden op de website.

little*
BEAUX
ARTS

EXPO^T

HYPER-
REALISM Ceci n'est pas un corps
SCULPTURE

Ceci is een doe-boekje voor jou!

WWW.EXPO-CORPS.BE

follow us on

#hyperrealismsculpture

#laboverie

#temporaexpo

PERS TEMPORA I BE CULTURE

General Manager: Séverine Provost

Project Coordinator: Noor Van der Poorten

noor@beculture.be - +32 475 47 29 44

+ 32 2 644 61 91 - www.beculture.be

Institut für
Kulturaustausch

tempora®

DEMETER
ASBL | VZW

